

Doorwerking rapporten rekenkamercommissie Dordrecht

Rekenkamercommissie Dordrecht

Secretariaat RKC Dordrecht

Postadres Postbus 8
3300 AA Dordrecht
E-mail adres rekenkamercommissie@dordrecht.nl
Internet adres www.dordrecht.nl
Twitter @RKCDordrecht

Femke Lagerveld | Secretaris

E-mail adres Fm.lagerveld@dordrecht.nl
Telefoon 078 770 4984

Sylvia Khadjé | Bestuurs-/Managementassistente

E-mail adres s.khadje@dordrecht.nl
Telefoon 078 – 770 4998

Foto RKC: v.l.n.r. Jeroen Kerseboom, Karin Meijer en Coen Cransveld

Dit onderzoek is aangeboden aan | De raadsleden van de gemeente Dordrecht

Dit onderzoek is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van de Rekenkamercommissie Dordrecht |

Jeroen Kerseboom	voorzitter
Karin Meijer	lid
Coen Cransveld	lid

Aan dit onderzoek werkten mee | Hans Leijs (OCD) | Marius Bakx (OCD)

Opmaak | Linda van Lith

Druk | Drukkerij Jonkheer Dordrecht

Publicatie | april 2014

INHOUDSOPGAVE

Deel Bestuurlijke Nota	5
1. Onderzoek doorwerking aanbevelingen rekenkamercommissieonderzoek	6
1.1. Inleiding	6
1.2. Achtergronden bij dit onderzoek.....	6
1.3. Vraagstelling	7
1.4. Aanpak onderzoek	7
1.5. Leeswijzer	8
2. Uitkomst onderzoek en aanbevelingen.....	9
2.1. Uitkomst onderzoek.....	9
2.2. Aanbevelingen	9
2.3. Toelichting en achtergronden bij uitkomst onderzoek	10
2.4. Enquête.....	12
2.5. Kwantitatieve gegevens	13
Deel Nota van Bevindingen	15
1 Werken aan werkgelegenheid (mei 2012)	16
2 Re-integratie onder de loep (juni 2012).....	18
3 Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht (november 2012)	20
4 Achter Grond (juni 2013)	22
5 Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht (juni 2013).....	24
6 De groei voorbij? (september 2013).....	26

Bijlage 1	28
Enquête onder raadsleden.....	28
Bijlage 2	32
Geïnterviewden:.....	32
Literatuurlijst:.....	32
Bijlage 3	33
Kwantitatieve informatie over overgenomen en opgevolgde aanbevelingen.....	33

Deel Bestuurlijke Nota

1. Onderzoek doorwerking aanbevelingen rekenkamercommissie-onderzoek

Wat hebben college en raad van de gemeente Dordrecht gedaan met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie? In hoeverre hebben de aanbevelingen bijgedragen aan de oplossing/verlichting van de in de onderzoeken gesignaleerde problemen? En hoe ervaart de gemeenteraad de kwaliteit van de rapporten van de rekenkamercommissie en de bruikbaarheid ervan?

Dit zijn drie vragen waar de rekenkamercommissie van de gemeente Dordrecht antwoord op wil. In dit doorwerkingsonderzoek worden de vragen over de waardering en 'doorwerking' van de onderzoeken van de rekenkamercommissie beantwoord.

1.1. Inleiding

Dit onderzoek heeft betrekking op de onderzoeken die de rekenkamercommissie de afgelopen drie jaar heeft uitgevoerd. Dit zijn:

1. Werken aan werkgelegenheid (mei 2012);
2. Re-integratie onder de loep (juni 2012);
3. Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht (november 2012);
4. Achter Grond (juni 2013);
5. Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht (juni 2013);
6. De groei voorbij? (september 2013).

Sinds het aantreden van de rekenkamercommissie Dordrecht medio 2011 zijn de bovenstaande zes onderzoeken uitgevoerd. Zes onderzoeken, waarvan één ex ante advies, over uiteenlopende onderwerpen. De onderzoeken zijn allemaal aangeboden aan de gemeenteraad. Naast conclusies bevatten de zes onderzoeken ook aanbevelingen aan de gemeenteraad en/of het college van burgemeester en wethouders.

De vergaderstructuur van Dordrecht voorziet in adviescommissies die adviseren over de behandelwijze van een stuk (onderzoeksrapport). Stukken voor de gemeenteraad kunnen geagendeerd worden als hamerstuk of bespreekstuk.

1.2. Achtergronden bij dit onderzoek

De rekenkamercommissie van de gemeente Dordrecht beoogt de transparantie van het gemeentelijk handelen te vergroten en de publieke verantwoording daarover te versterken. De Rekenkamercommissie onderzoekt de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het bestuur. De rekenkamercommissie voert jaarlijks zo'n drie onderzoeken uit. De rekenkamercommissie Dordrecht bestaat sinds september 2011 uit een voorzitter en twee leden.

De rekenkamercommissie gaat, twee en een half jaar na haar aantreden, met dit doorwerkingsonderzoek na in hoeverre haar rapporten rendement opleveren. De rekenkamercommissie vindt dit een mooi moment om de (nieuwe) raadsleden inzicht te geven in de mate waarin aanbevelingen van de rekenkamercommissie leiden tot verandering in bestuurlijk handelen door de gemeente Dordrecht. Daarnaast wordt er binnen dit doorwerkingsonderzoek gekeken naar de waardering van de rekenkamerrapporten door gemeenteraadsleden. Hiertoe is een korte enquête onder gemeenteraadsleden afgenomen. In hoofdstuk 2 wordt deze enquête verder toegelicht.

1.3. Vraagstelling

Het doorwerkingsonderzoek geeft antwoord op twee hoofdvragen:

1. Wat hebben college en raad van de gemeente Dordrecht gedaan met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie?
2. In welke mate hebben de aanbevelingen bijgedragen aan de oplossing/verlichting van de in de onderzoeken gesignaleerde problemen?

Deze hoofdvragen vallen uiteen in de volgende deelvragen:

- Wat is de reactie van het college van burgemeester en wethouders op de conclusies en aanbevelingen?
- Heeft behandeling door de gemeenteraad van de onderzoeken van de rekenkamercommissie plaatsgevonden? En zo ja, op welke wijze?
- Welke besluiten zijn er door de gemeenteraad genomen naar aanleiding van het rapport?
- In hoeverre is het nieuwe of aangepaste beleid in lijn met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie?
- Hebben de aanbevelingen bijgedragen aan de oplossing/verlichting van het in het onderzoek gesignaleerde probleem?

Tevens is er een korte enquête uitgezet onder de raadsleden die antwoord geeft op de volgende vraag:

- Hoe ervaren de raadsleden de kwaliteit van de rapporten van de rekenkamercommissie en de bruikbaarheid ervan?

1.4. Aanpak onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD). De bevindingen zijn op 20 maart 2014 aangeboden aan de ambtelijke organisatie voor ambtelijk hoor en wederhoor (bijlage 2 bevat een overzicht van de geïnterviewde ambtenaren). Het onderzoek is opgebouwd uit twee delen:

1. dossieronderzoek en interviews met ambtenaren, en
2. internet - enquête onder raadsleden.

In het dossieronderzoek en de gesprekken met ambtenaren zijn per onderzoek de volgende punten nagelopen:

- Hoe heeft de gemeenteraad gereageerd op de conclusies en de aanbevelingen van de rekenkamercommissie? En op welke wijze is het college omgegaan met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie en de reactie daarop van de raad?
- Is het rapport besproken in commissie- of raadsvergaderingen en heeft er specifieke besluitvorming plaatsgevonden? Zo ja, welke?
- In hoeverre zijn de aanbevelingen opgevolgd?
- Hebben de opgevolgde aanbevelingen ook al geleid tot verbeteringen?

Op basis van de bevindingen op de hierboven genoemde punten is per onderzoek een concept conclusie geformuleerd. Daarnaast is er per onderzoek een zogenaamd 'stoplichtenoverzicht' ingevuld.

De waardering voor de kwaliteit en bruikbaarheid van de rapporten door de gemeenteraadsleden, alsmede de waardering van de kwaliteit voor de raadsvoorstellen, is onderzocht via een internetenquête.

1.5. Leeswijzer

Het rapport bestaat uit:

1. Bestuurlijke Nota
2. Nota van Bevindingen
3. Bijlagen

De Bestuurlijke Nota bestaat uit een beschrijving van het onderzoek (hoofdstuk 1) en uit uitkomst van het onderzoek en aanbevelingen, inclusief achtergronden (hoofdstuk 2). In de onderzoeksbevindingen staan de bevindingen per onderzoek, inclusief een korte conclusie.

In bijlage 1 staan de resultaten van de enquête onder raadsleden, bijlage 2 bevat een overzicht van de geïnterviewde ambtenaren en geraadpleegde literatuur en bijlage 3 geeft inzicht in kwantitatieve informatie over de overgenomen aanbevelingen en de doorwerking van de aanbevelingen.

2. Uitkomst onderzoek en aanbevelingen

2.1. Uitkomst onderzoek

De doorstart van de Rekenkamer Dordrecht in de Rekenkamercommissie Dordrecht werpt z'n vruchten af. Er worden meer onderwerpen onderzocht, en deze sluiten steeds beter aan bij de behoefte van de raad. Dit uit zich onder andere in snellere agendering van de rapporten en in positieve waardering van de auditcommissie, die jaarlijks de kwaliteit van de rapporten bespreekt. De raad reageert het meest enthousiast op onze onderzoeken naar lokale onderwerpen. In de doorwerking van onze rapporten zien we een stijgende lijn.

De antwoorden op de twee hoofdvragen:

1. Wat hebben college en raad van de gemeente Dordrecht gedaan met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie?

Er zit een stijgende lijn in de doorwerking van de aanbevelingen. Met name de aanbevelingen van de laatste drie rapporten werken door. Het merendeel van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie is overgenomen. Een redelijk deel van de aanbevelingen werkt direct of indirect door in het nieuwe of geactualiseerde beleid.

Aanbevelingen die betrekking hebben op issues die op het niveau van de Drechtsteden spelen, vallen enigszins dood in de gemeenteraad van Dordrecht. Het is lastig om hier opvolging aan te geven. Aanbevelingen voortvloeiend uit onderzoek dat zich richt op lokale onderwerpen volgt de raad vaker op. We zien dat behandelingen in de raad van onze onderzoeken naar lokale onderwerpen sneller plaatsvindt dan bij regionale onderwerpen.

2. In welke mate hebben de aanbevelingen bijgedragen aan de oplossing/verlichting van de in de onderzoeken gesignaleerde problemen?

Het is nog niet mogelijk om te concluderen in welke mate de aanbevelingen bijgedragen hebben aan de oplossing van de in de onderzoeken gesignaleerde problemen. Alle zes de rekenkamerrapporten zijn vrij recent gepubliceerd, daardoor is 'verbeterd bestuurlijk handelen' nog niet aantoonbaar.

2.2. Aanbevelingen

Om de effectiviteit van de onderzoeken van de rekenkamercommissie verder te vergroten worden de volgende aanbevelingen gedaan:

1. *Gemeenteraad*: Bespreek een onderzoeksrapport van de rekenkamercommissie binnen anderhalve maand na publicatie. Bij het onderzoek 'Re-integratie onder de loep' zat er tussen het uitbrengen van het rapport en de bespreking vijf maanden, dat komt de (snelheid van) opvolging niet ten goede.

2. *Gemeenteraad*: Breng bij een onderzoeksonderwerp met een regionale dimensie, zoals bij 'Re-integratie onder de loep' en 'Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht', de aanbevelingen van de rekenkamercommissie actief onder de aandacht van het Drechtstedenbestuur. En zie vervolgens -via de Drechtraad- toe op de uitvoering van de aanbevelingen.

3. *College*: Wees in de bestuurlijke reactie specifiek over welke conclusies of aanbevelingen op welke punten wel of niet worden ondersteund. Reacties als: "De aanbevelingen die u doet om de informatievoorziening op een aantal punten te verbeteren ondersteunen wij in principe" (uit de reactie op 'Achter Grond') en "Wij nemen deze aanbeveling in algemene zin over" (uit de reactie op 'Re-integratie onder de loep') zijn te weinig specifiek en daardoor voor de raad niet controleerbaar.

Op basis van de bevindingen uit dit doorwerkingsonderzoek heeft de rekenkamercommissie zelf ook twee leerpunten geformuleerd.

4. *Rekenkamercommissie*: iedere aanbeveling dient expliciet iets aan te raden of te adviseren. Aanbeveling 2 uit het rapport 'Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht' deed dit niet, deze aanbeveling was als compliment geformuleerd. De rekenkamercommissie zal scherper toezien op de formulering van de aanbevelingen.

5. *Rekenkamercommissie*: kies actuele onderzoeksonderwerpen, dit komt de opvolging van de aanbevelingen ten goede. Een kanttekening hierbij is dat belangrijke, maar niet actuele onderwerpen niet uit het oog verloren mogen worden.

2.3. Toelichting en achtergronden bij uitkomst onderzoek

Behandeling

Bij vier van de zes rapporten zat er niet meer dan een maand tussen het verschijnen van het rapport en de bespreking in een commissie of de gemeenteraad. De behandeling van de eerste twee rapporten, 'Werken aan werkgelegenheid' en 'Re-integratie onder de loep', duurde het langst. Er zat respectievelijk drie en vijf maanden tussen het verschijnen van het rapport en de bespreking ervan.

Besluitvorming

Vijf van de zes onderzoeksrapporten zijn in de gemeenteraad van Dordrecht besproken. Het rapport 'Re-integratie onder de loep' is aangehouden in de adviescommissie Bestuur en middelen (en doorverwezen naar de agendacommissie van de Drechtraad). In de Dordtse gemeenteraad is er geen raadsbesluit over genomen. Het rapport 'Achter Grond' is ter kennisgeving aangenomen, omdat hier geen raadsvoorstel bij zat. Over het rapport is wel een

motie aangenomen. Het merendeel van de rapporten is eerst in een adviescommissie (Bestuur en Middelen of Fysieke Leefomgeving) besproken en daarna in de gemeenteraad.

Doorwerking aanbevelingen

Bijna een kwart (24%) van de aanbevelingen is geheel opgevolgd. En 43% van de aanbevelingen werkt gedeeltelijk door. In totaal werkt 67% van de aanbevelingen geheel of gedeeltelijk door. In hoeverre er een directe relatie tussen aangepast beleid en de aanbevelingen van de rekenkamercommissie bestaat, is niet eenvoudig vast te stellen. Soms zaten bepaalde aanpassingen al in de pijplijn, en is niet eenduidig te concluderen dat een aanbeveling doorwerkt dankzij het rekenkamerrapport. Meermaals hebben aanbevelingen ook geleid tot extra bewustwording. De aanbevelingen die niet doorwerken zijn met name te vinden bij de onderzoeken 'Re-integratie onder de loep' en 'Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht'. Hiervoor geldt dat de taken van het onderwerp van onderzoek, de Sociale Dienst Drechtsteden, gedelegeerd zijn aan de Drechtraad. De aanbevelingen van de rekenkamercommissie richten zich op de gemeenteraad en het college van Dordrecht. Alleen voor 'Re-integratie onder de loep' is door een raadslid aandacht gevraagd in een Drechtraadvergadering. Na een presentatie in de regionale Klankbordgroep Participatiewet, zijn er geen afspraken gemaakt over verdere (regionale) behandeling. Het rapport over bijzondere bijstand is niet op regionaal niveau besproken en behandeld.

De laatste drie rapporten kennen het grootste 'politieke rendement'. Naar aanleiding van het rapport 'Achter Grond' is een motie ingediend (en aangenomen). Het onderzoek 'Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht' kent de meeste opgevolgde aanbevelingen en bij 'De groei voorbij?' zijn alle aanbevelingen op één na overgenomen en werken alle aanbevelingen gedeeltelijk door.

Verbeteringen

Er zijn nu nog nauwelijks conclusies te trekken over in hoeverre de aanbevelingen uit de onderzoeken van de rekenkamercommissie bijgedragen hebben aan de oplossing van de in de onderzoekenesignaleerde opgaven. De zes onderzoeken zijn vrij recent uitgevoerd, 'verbeterd bestuurlijk handelen' is daardoor nog niet aantoonbaar. In de (nabije) toekomst dient de gemeenteraad er op toe te zien dat de opgevolgde aanbevelingen ook tot effecten leiden.

2.4. Enquête

Onder de raadsleden van de gemeente Dordrecht is een korte vragenlijst uitgezet. De vragenlijst is door acht van de 43 respondenten helemaal ingevuld (en één respondent heeft de eerste vier vragen ingevuld). We hebben, om de respons te verhogen, drie keer gerappelleerd. Ook is de vragenlijst onder de aandacht gebracht via de 'donderdagbrief' van de Griffie.

Vanwege de relatief lage respons (19%) geven de resultaten alleen een indicatief beeld. Voldoende is het meest voorkomende antwoord op de vraag naar de relevantie en de vraag naar bruikbaarheid van de rekenkamerrapporten. Het rapport 'Achter Grond' krijgt het hoogste rapportcijfer, gemiddeld een 7,3. Dit geldt zowel voor de aanbevelingen als het rapport als geheel. Op de stelling 'De rekenkamerrapporten zijn geen afrekenrapporten, maar bevatten zinvolle aanbevelingen voor college en ambtelijke organisatie' antwoordt één respondent neutraal (niet mee eens/niet mee oneens). De overige respondenten zijn het met de stelling eens (zes) of zeer mee eens (één). Een minderheid bekijkt de rekenkamerrapporten nog wel eens als het betreffende onderwerp weer behandeld wordt. In bijlage 1 staan de volledige resultaten van de enquête.

De uitkomsten van de enquête zijn in lijn met uitspraken die raadsleden eerder in een openbare vergadering van de Auditcommissie (d.d. 19 november 2013) hebben gedaan waarin werd gesproken over de kwaliteit van het werk van de rekenkamercommissie. Aan de leden van Auditcommissie werd gevraagd wat zij, in algemene zin, vonden van de kwaliteit van het werk van de rekenkamercommissie. Het algehele beeld is vrij positief. Onder meer werd aangegeven dat:

- "[...] de kwaliteit sterk verbeterd is in relatie tot het verleden; ferme uitspraken worden niet geschuwd. Richting de toekomst wordt voorgesteld om de verbinding regionaal te zoeken en het is belangrijk om de raden daar bij te betrekken";
- "de Rekenkamer functioneert, ook qua presentatie, prima".

2.5. Kwantitatieve gegevens

De resultaten van het doorwerkingsonderzoek kunnen ook kwantitatief worden weergegeven. Dit geeft het volgende resultaat:

Tabel 1 Totale resultaten

	aantal	percentage
<i>aantal aanbevelingen</i>	21	100%
<i>overgenomen aanbevelingen*</i>	12	57%
<i>gedeeltelijk overgenomen aanbevelingen</i>	4	19%
<i>aangepast overgenomen aanbevelingen</i>	1	5%
<i>niet overgenomen aanbevelingen</i>	2	10%
<i>opgevolgde aanbevelingen**</i>	5	24%
<i>gedeeltelijk opgevolgde aanbevelingen</i>	9	43%
<i>niet opgevolgde aanbevelingen</i>	5	24%
<i>niet meer van toepassing</i>	0	0%
<i>onbekend</i>	2	10%

* het college van B&W is het met de aanbevelingen eens en neemt deze over

**de aanbeveling is tot uitvoering gebracht en werkt door in het nieuwe of aangepaste beleid

Tabel 2 Behandeling rapporten

gemeente Dordrecht	rapport	bespreking in commissie	maanden*	raadsbesluit
<i>Werken aan werkgelegenheid</i>	<i>mei 2012</i>	<i>augustus 2012</i>	3	<i>september 2012</i>
<i>Re-integratie onder de loep</i>	<i>juni 2012</i>	<i>november 2012</i>	5	
<i>Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht</i>	<i>november 2012</i>	<i>december 2012</i>	1	<i>december 2012</i>
<i>Achter Grond</i>	<i>juni 2013</i>	<i>juni 2013</i>	0	<i>juni 2012</i>
<i>Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht</i>	<i>juni 2013</i>	<i>juli 2013</i>	1	<i>juni 2013</i>
<i>De groei voorbij?</i>	<i>september 2013</i>	<i>september 2013</i>	0	<i>september 2013</i>

* doorlooptijd in maanden tussen uitbrengen en bespreken van het rapport

Deel Nota van Bevindingen

Doorwerking aanbevelingen rekenkamercommissieonderzoek

Onderzoeksbevindingen

Aanpak

De aanpak om de onderzoeksvragen te beantwoorden bestond uit twee delen. Vraag 1 t/m 5 hebben we beantwoord middels dossieronderzoek en interviews met de betrokken ambtenaren. Vraag 6 hebben we beantwoord via een korte internetenquête onder raadsleden van de gemeente Dordrecht. Een totaaloverzicht van de uitkomsten vindt u in bijlage 1.

Inhoud

1. Werken aan werkgelegenheid
2. Re-integratie onder de loep
3. Het verlenen van bijzondere bijstand in Dordrecht
4. Achter Grond
5. Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht
6. De groei voorbij?

1 Werken aan werkgelegenheid (mei 2012)

Behandeling

De rekenkamercommissie heeft in 2012 het acquisitiebeleid onder de loep genomen. Doel van de commissie was om vast te stellen of de door het college en gemeenteraad vastgestelde doelen zijn bereikt. De adviescommissie Bestuur en Middelen heeft op 28 augustus 2012 besloten om het stuk als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 11 september 2012. De adviescommissie stelde tevens voor om aanbeveling 2 als volgt te wijzigen: "Overweeg om de doelen op het gebied van werkgelegenheid niet alleen in absolute termen te formuleren, maar ook in relatie tot de landelijke trends ten aanzien van werkgelegenheid". De gemeenteraad heeft op 25 september 2012 unaniem ingestemd met het voorstel.

Aanbevelingen

Werken aan werkgelegenheid (2012)			
aanbeveling		indicator 2014	
		over- genomen	opgevolgd
1.	Formuleer de doelstellingen van het acquisitiebeleid SMART, met de nadruk op de meetbaarheid.		
2.	Overweeg om de doelen op het gebied van werkgelegenheid niet alleen in absolute termen te formuleren, maar ook in relatie tot de landelijke trends ten aanzien van werkgelegenheid.		
3.	Streef ernaar dat de verantwoording in de jaarverslagen de spiegel van de plannen in de kaderstellende documenten (beleidskader of begrotingen) is. Dat geldt zowel voor de beoogde en geleverde prestaties als voor de begrote en de gemaakte inkomsten en uitgaven.		

overgenomen:

- overgenomen
- niet overgenomen
- gedeeltelijk overgenomen
- aangepast overgenomen

opgevolgd:

- opgevolgd
- niet opgevolgd
- gedeeltelijk opgevolgd

- niet meer van toepassing
- onbekend

Bevindingen

Het college van Dordrecht heeft aangegeven het in algemene zin eens te zijn met aanbeveling 1. Tegelijkertijd, zo geven zij aan, is het lastig om te bepalen of er een causaal verband bestaat tussen de ondernomen activiteiten en het gewenste resultaat/effect. De aanbeveling wordt gedeeltelijk overgenomen. Deze eerste aanbeveling is vervat in het nieuwe beleid voor de Promotie & Acquisitie Unit Drechtsteden. De doelstellingen in het Businessplan zijn SMART geformuleerd. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het acquisitiebeleid niet meer lokaal, maar regionaal geformuleerd wordt.

Aanbeveling 2 is door de gemeenteraad in aangepaste vorm overgenomen. De oorspronkelijke aanbeveling luidde: "Overweeg om de doelen op het gebied van werkgelegenheid niet alleen in absolute termen te formuleren, maar ook in relatie tot de omvang van de beroepsbevolking". In de 'Jaarstukken 2012' (jaarverslag 2012) werkt aanbeveling 2 niet door. De doelen en indicatoren uit de jaarstukken worden eens in de vier jaar vastgesteld. Pas in de nieuwe collegeperiode kunnen deze doelen en indicatoren worden aangepast. In de Business case Regionale Promotie en Acquisitie Unit is er impliciet wel een relatie gelegd met landelijke ontwikkelingen (aanbeveling 2 in gewijzigde vorm). In de paragraaf 'Beoogd resultaat' waar ook het doel 'aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen' staat, wordt gesproken over "rekening houdend met de huidige marktsituaties".

Aanbeveling 3 is door het college overgenomen. Maar, in hoeverre de jaarverslagen de spiegel zijn van de plannen in de kaderstellende documenten, aanbeveling 3, is niet eenduidig te zeggen. In de 'Jaarstukken 2012' staat in de programmakaart Economie en Cultuur onder het kopje "Wat zouden we doen?" het "ontwikkelen van een regionale aanpak acquisitie" als activiteit geformuleerd. (De komst van een Promotie&Acquisitie Unit is hier het resultaat van). Uitgebreidere informatie over het nieuwe regionale acquisitiebeleid is in dit jaarverslag niet terug te vinden. Het jaarverslag 2013 is nog in de maak.

Conclusie

Het nieuwe beleid is deels in lijn met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. Aanbeveling 1 is de enige aanbeveling die geheel is overgenomen én opgevolgd. Aanbeveling 2 is in gewijzigde vorm overgenomen en deels opgevolgd. Aanbeveling 3 is deels overgenomen en gedeeltelijk opgevolgd.

In hoeverre de aanbevelingen bijgedragen hebben aan de oplossing van de in het onderzoek gesignaleerde problemen is nu nog niet te zeggen. Het onderzoek is van recente datum, daardoor is 'verbeterd bestuurlijk handelen' nog niet aantoonbaar.

2 Re-integratie onder de loep (juni 2012)

Behandeling

Hoe is het re-integratiebeleid in de periode 2007 tot en met 2010 vormgegeven en welke lessen zijn daaruit te leren? Dat was de vraag die in het onderzoek 'Re-integratie onder de loep' centraal stond. Op 16 november 2012 heeft de adviescommissie Bestuur en middelen geadviseerd om het stuk mee te nemen naar de agendacommissie van de Drechttraad. In afwachting van behandeling daar is het stuk aangehouden in de commissie.

In de plenaire vergadering van de Drechttraad van 6 november 2012 is door een Dordts gemeenteraadslid aandacht gevraagd voor het onderzoek. "Eén van de conclusies van deze [Dordtse] commissievergadering was dat de adressering feitelijk verkeerd was, want het gaat over de Sociale Dienst Drechtsteden, en de gemeenteraad van Dordrecht zou het op prijs stellen dat ook de commissie Sociaal zich zou buigen over dit rapport. Maar alvorens dat te gaan doen, zou het handig zijn om dat voor te bereiden in een klein comité en wij denken daarbij aan de werkgroep Wet Werken naar Vermogen, die nu slapend is". De Drechttraad heeft hier mee ingestemd. Het rekenkameronderzoek is vervolgens op 20 februari 2013 gepresenteerd tijdens een bijeenkomst van de regionale Klankbordgroep Participatiewet. Er zijn geen afspraken gemaakt voor een verdere behandeling. Er is hierna (op regionaal niveau), ook door het college, niets meer met het onderzoek gedaan.

Aanbevelingen

Re-integratie onder de loep (2012)			
	aanbeveling	indicator 2014	
		overgenomen	opgevolgd
1.	Gemeenteraad: Vraag als gemeenteraad van Dordrecht - via de Drechttraad - aan het Drechtstedenbestuur om meer specifieke verantwoordingsinformatie in de reguliere verantwoordingsdocumenten over de ingezette re-integratie instrumenten. Hierbij kan gedacht worden aan informatie over de effectiviteit van een instrument, de aantallen mensen die in- en uitstromen en welke middelen zijn ingezet.		
2.	Gemeenteraad: Overweeg in overleg te gaan met de andere gemeenteraden in de Drechtsteden om te achterhalen in hoeverre de huidige informatievoorziening van het Drechtstedenbestuur en de SDD de individuele gemeenteraden in staat stelt om hun rol binnen het besluitvormingsproces goed te kunnen vervullen.		
3.	College: De Rekenkamercommissie beveelt het college aan in de paragraaf verbonden partijen van de programmabegroting en de jaarrekening (bij het deel van SDD) in te gaan op veranderingen in de doelen en de onderlinge samenhang van de doelen opdat de gemeenteraad periodiek beschikt over relevante, begrijpelijke en gebundelde informatie over re-integratie.		—
4.	College: Tot slot bevelen wij het college aan te bevorderen dat periodiek de doelmatigheid en effectiviteit van het re-integratiebeleid wordt geëvalueerd door de SDD en te bevorderen dat het Drechtstedenbestuur hierover op een heldere en transparante wijze rapporteert aan de gemeenteraden van de Drechtsteden.		

overgenomen:

- overgenomen
- niet overgenomen
- gedeeltelijk overgenomen
- aangepast overgenomen

opgevolgd:

- opgevolgd
- niet opgevolgd
- gedeeltelijk opgevolgd

- niet meer van toepassing
- onbekend

Bevindingen

De aanbevelingen zijn afzonderlijk aan de gemeenteraad en aan het college geadresseerd. De bestuurlijke reactie beperkt zich tot de aanbevelingen aan het college. "Wij gaan hier niet expliciet in op de aanbevelingen aan de raad", het is onbekend of aanbeveling 1 en 2 zijn overgenomen. Aanbeveling 3 is door het college niet overgenomen. De huidige situatie biedt, aldus het college, voldoende gelegenheid voor een adequate controle door de lokale volksvertegenwoordigers. Over aanbeveling 4: "Wij nemen deze aanbeveling in algemene zin over". Het college voegt daar ook aan toe: "Wij blijven bij ons standpunt, dat verantwoording moet plaatsvinden op de daarvoor afgesproken wijze, dat wil zeggen het Drechtstedenbestuur rapporteert aan de Drechtstraad". Tevens stelt het college: "Wij zijn daarom van mening, dat de huidige situatie voldoende gelegenheid biedt voor een adequate controle door de lokale volksvertegenwoordigers". Dit raakt aan een fundamenteel punt met betrekking tot de doorwerking van de aanbevelingen. In verschillende trappen zijn de taken van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD), het object van onderzoek, van mandatering naar delegatie aan de Drechtstraad gegaan. De aanbevelingen zijn echter gericht aan de gemeenteraad en het college van Dordrecht. Het college noch de gemeenteraad van Dordrecht hebben een verzoek bij de GR Drechtsteden neergelegd. De SDD is daarom niet met de aanbevelingen aan de slag gegaan. Op initiatief van een Dordts gemeenteraadslid is het onderzoek, zoals eerder gezegd, wel op regionaal niveau gepresenteerd in de Klankbordgroep Participatiewet.

Een andere bevinding is dat het onderzoek, dat 28 juni 2012 is gepubliceerd, zich gericht heeft op het beleid van de SDD in de periode 2007-2011. Er is echter niet expliciet een koppeling gemaakt met het nieuwe re-integratiebeleid van de SDD 'Het belang van werk' (18 februari 2011). Er is, met andere woorden, 'oud' beleid onderzocht terwijl er al nieuw beleid was, en hier is geen link mee gelegd. 'Het belang van werk' geeft een beeld van de visie op werk van de SDD. De aanbevelingen komen hier niet in terug. Dit is niet verwonderlijk, omdat het rekenkamerrapport na het verschijnen van de beleidsnotitie is gepubliceerd.

Conclusie

Op initiatief van een Dordts gemeenteraadslid is het onderzoek gepresenteerd in de regionale Klankbordgroep Participatiewet. Hierna is er door de gemeenteraad en het college niets meer met het onderzoek en de aanbevelingen gedaan.

In welke mate de aanbevelingen bijgedragen hebben aan de verlichting van de in het onderzoek gesignaleerde problemen is nu nog onduidelijk. Het onderzoek is van recente datum, daardoor is 'verbeterd bestuurlijk handelen' nog niet aantoonbaar.

3 Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht (november 2012)

Behandeling

De hoofdvraag van dit rekenkameronderzoek valt uiteen in twee delen: Welk deel van de minima wordt met inkomensondersteunende maatregelen (zoals Bijzondere bijstand) bereikt én worden Bijzondere bijstands aanvragen van minima (uit Dordrecht) rechtmatig door de SDD afgehandeld? Het rekenkamerrapport is alleen in de gemeenteraad als hamerstuk behandeld. In de gemeenteraadsvergadering van 11 december 2012 heeft de raad unaniem ingestemd met het voorstel om aanbevelingen 1 en 2 over te nemen, en om de aanbevelingen onder de aandacht te brengen van het Drechtstedenbestuur en via de Drechtraad toe te zien op de uitvoering van de aanbevelingen.

Aanbevelingen

Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht (2012)			
	aanbeveling	indicator 2014	
		overgenomen	opgevolgd
1.	De beleidsnota 'Nieuw minimabeleid in de Drechtsteden' bevat zowel financiële als maatschappelijke doelstellingen. De rekenkamercommissie onderstreept het belang van zo'n dubbele doelstelling. Zo wordt mogelijk gemaakt dat de Drechtraad niet alleen op besteding van budgetten, maar ook op prestaties en resultaten van de SDD kan sturen.	●	●
2.	De beleidsnota 'Nieuw minimabeleid in de Drechtsteden' bevat een aantal impliciete doelstellingen. De rekenkamercommissie beveelt aan deze doelstellingen (SMART) te herformuleren en vast te stellen. Het is van belang dat in elk geval duidelijk is wanneer de doelstellingen moeten zijn bereikt en wat de onderbouwing van de beleidsmaatregelen is.	●	●

overgenomen:

- overgenomen
- niet overgenomen
- gedeeltelijk overgenomen
- aangepast overgenomen

opgevolgd:

- opgevolgd
- niet opgevolgd
- gedeeltelijk opgevolgd

- niet meer van toepassing
- onbekend

Bevindingen

"De in hoofdstuk 2.2 geformuleerde aanbevelingen neemt ons college ter harte. Wij zullen deze aanbevelingen onder de aandacht brengen van het Drechtstedenbestuur. Naar verwachting kan het Drechtstedenbestuur in het eerste kwartaal van 2013 een eerste evaluatie van het minimabeleid presenteren aan de Drechtraad. Of dat voor de Drechtraad aanleiding zal zijn voor aanpassingen van het beleid is nu nog niet te zeggen", dit valt te lezen in de bestuurlijke reactie van het college op het onderzoeksrapport. Aanbeveling 1 en 2 zijn overgenomen. Net als bij het onderzoek 'Re-integratie onder de loep' geldt voor dit onderzoek dat de taken van de Sociale Dienst Drechtsteden gedelegeerd zijn aan de Drechtraad. De aanbevelingen van de rekenkamercommissie richten zich echter op de gemeenteraad van Dordrecht. Tijdens een bijeenkomst op 19 november 2013 van de auditcommissie van de gemeente Dordrecht is er door een gemeenteraadslid geïnformeerd naar de behandeling en doorwerking van het rapport: "De behandeling van het rapport is in Dordrecht eigenlijk heel beperkt gebleven; het is overgeheveld naar de Drechtsteden" [...] "jammer dat het stil is gebleven". De gemeenteraad en het college hebben verder naar aanleiding van het rapport geen actie meer ondernomen. In het minimabeleid heeft de SDD naar aanleiding van de eerder genoemde evaluatie SMART doelstellingen opgenomen.

Een andere bevinding is dat aanbeveling 1 niet als aanbeveling, maar als compliment is geformuleerd. Er wordt namelijk niets aangeraden of geadviseerd.

Conclusie

Het beleid van de SDD valt onder de verantwoordelijkheid van de Drechttraad. De aanbevelingen zijn gericht aan de Dordtse gemeenteraad. De gemeenteraad (en het college) heeft naar aanleiding van het onderzoek 'Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht' geen actie ondernomen.

In welke mate de aanbevelingen bijgedragen hebben aan de verlichting van de in het onderzoek gesignaleerde problemen is nu niet te zeggen. Het onderzoek is van recente datum, daardoor is 'verbeterd bestuurlijk handelen' nog niet aantoonbaar.

4 Achter Grond (juni 2013)

Behandeling

Grondbeleid was en is een actueel onderwerp. Volgens de rekenkamercommissie is het belangrijk dat de gemeenteraad inzicht heeft in het gemeentelijk grondbeleid en de financiële positie van het grondbeleid. Daarom heeft de commissie in 2013 onderzoek gedaan naar de informatievoorziening over het grondbedrijf en de individuele grondexploitaties.

Het onderzoeksrapport is op 18 juni 2013 in de adviescommissie Fysieke Leefomgeving behandeld. De adviescommissie adviseerde om het stuk te agenderen voor de raadsvergadering van 25 juni 2013. Dit is gebeurd. In de raadsvergadering van 25 juni 2015 is het rekenkamerrapport als besprekingsstuk behandeld. De raad heeft het stuk, omdat er geen raadsvoorstel bij zat, voor kennisgeving aangenomen. Wethouder Mos heeft toegezegd voor de kerst 2013 te komen met een actualisatie van de nota grondbeleid. Tevens is de motie 'bepalen weerstandsvermogen (M1)' met algemene stemmen aangenomen. In de motie wordt het college verzocht "op korte termijn het beleid inzake het vaststellen van het weerstandsvermogen zodanig vorm te geven, dat er sprake is van een eenduidige weergave hiervan en de raad hierover te rapporteren". Op 10 september 2013 is een memo besproken in de vergadering van de Auditcommissie over de eenduidige berekening. De Auditcommissie heeft aangegeven dat de memo voldoende is besproken en de motie daarmee is uitgevoerd.

Aanbevelingen

Achter Grond (2013)			
	aanbeveling	indicator 2014	
		overgenomen	opgevolgd
1.	Zie er op toe dat kaderstellende beleidsnota's tijdig worden geactualiseerd.		
2.	Zie er op toe dat het college het weerstandsvermogen van het grondbedrijf op de wijze omschreven in de nota risicomangement en weerstandsvermogen 2013 bepaalt en dat dit voldoende is om de risico's binnen het grondbedrijf af te kunnen dekken.		
3.	Laat u -zo nodig vertrouwelijk- aan de hand van kernvariabelen informeren over de zogenaamde strategische voorraad.		

overgenomen:

overgenomen

niet overgenomen

gedeeltelijk overgenomen

aangepast overgenomen

opgevolgd:

opgevolgd

niet opgevolgd

gedeeltelijk opgevolgd

niet meer van toepassing

onbekend

Bevindingen

"Zie er op toe dat kaderstellende beleidsnota's tijdig worden geactualiseerd", zo luidt aanbeveling 1. In de bestuurlijke reactie wordt op aanbeveling 1 en op aanbeveling 3 gereageerd met: "de aanbevelingen die u doet om de informatievoorziening op een aantal punten te verbeteren ondersteunen wij in principe". Beide aanbevelingen worden overgenomen.

Voor het Dordtse grondbeleid zijn met name de volgende twee nota's van belang: Nota Grondbeleid en Nota Risicomangement en Weerstandsvermogen. De Nota Grondbeleid is in concept gereed en wordt dit jaar opnieuw vastgesteld. De Nota Risicomangement en Weerstandsvermogen is in maart 2013 geactualiseerd. Het is de vraag in hoeverre dit het gevolg is van de aanbeveling uit het rekenkamerrapport. Het rekenkamerrapport is in juni 2013 gepubliceerd. De actualisatie van de Nota Grondbeleid leek in de zomer van 2013 ook al in de pijplijn

te zitten. De nota is nog niet bestuurlijk vastgesteld. De aanbeveling heeft het belang van actualisatie wel extra voor het voetlicht gebracht.

Aanbeveling 2 is gedeeltelijk overgenomen. De gedeeltelijke uitvoering is in lijn met de bestuurlijke reactie: "Met betrekking tot de conclusie dat de bepaling van het weerstandsvermogen Grondbedrijf tot een vertekend positief beeld leidt, merken wij op dat dit in lijn is met een besluit dat de raad heeft genomen en waar de accountant mee heeft ingestemd". Naar aanleiding van deze aanbeveling is de motie 'bepalen weerstandsvermogen' ingediend (en unaniem aangenomen). In de motie spreekt de raad zijn mening uit: "het ongewenst te vinden dat de bepaling van het weerstandsvermogen op verschillende wijze plaatsvindt". Via de 'Memo reactie op Motie bepalen weerstandsvermogen' is invulling gegeven aan deze motie. Dit betekent echter niet automatisch dat de aanbeveling ook opgevolgd wordt. In de memo staat in het kader van aanbeveling 2 het volgende: "In die zin herkennen wij ons niet in de constatering van de Rekenkamer dat het Grondbedrijf en de Stad wezenlijk verschillende methodieken gebruiken. Ook de constatering dat hierdoor interpretatieverschillen en een vertekend beeld van de financiële positie van het Grondbedrijf ontstaan, onderschrijven wij niet. Tegelijkertijd vinden wij dat het eenduidiger zou zijn geweest wanneer in de Nota als kaderstellend uitgangspunt was opgenomen dat het werken met positieve risico's, mits in de paragrafen bij Begroting en Jaarrekening goed onderbouwd, zowel bij het Grondbedrijf als de Stad tot de mogelijkheden behoort". De behoefte aan meer eenduidigheid wordt erkend, maar de bepaling van het weerstandsvermogen wordt niet aangepast. Hiermee is de deels overgenomen aanbeveling 2 ook gedeeltelijk opgevolgd.

De rekenkamer Rotterdam heeft in september 2012 een onderzoek naar grondbeleid gepresenteerd. Naar aanleiding hiervan heeft zij een aantal 'kernvariabelen grondexploitaties' benoemd, o.a. boekwaarde, jaarlijkse rente, voorzieningen en benodigde weerstandscapaciteit. Het begrip kernvariabele werd in de Dordtse Nota Grondbeleid 2009 niet letterlijk gebruikt, maar via de bijlage bij de nota werd de gemeenteraad al geïnformeerd over de voorraad. Voor de gehele strategische voorraad wordt hier nu aan gewerkt. Aanbeveling 3 heeft tot extra bewustwording geleid.

Conclusie

Het rapport is in de raad als bespreekstuk behandeld en de motie 'bepalen weerstandsvermogen' is aangenomen (en uitgevoerd). Het geactualiseerde grondbeleid is deels in lijn met de geformuleerde aanbevelingen. Alleen aanbeveling 3 werkt in z'n geheel door.

In hoeverre de aanbevelingen uit 'Achter Grond' bijgedragen hebben aan de oplossing van de in het onderzoek gesignaleerde problemen is nu niet te zeggen. Het onderzoek is van recente datum, daardoor is 'verbeterd bestuurlijk handelen' nog niet aantoonbaar.

5 Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht (juni 2013)

Behandeling

De Nota Verbonden Partijen van de gemeente Dordrecht biedt kaders voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente. Het ex ante (letterlijk: van tevoren) advies Verbonden Partijen in Dordrecht van de rekenkamercommissie was een reactie op de concept Nota Verbonden Partijen. De input van de rekenkamercommissie en de concept Nota Verbonden Partijen zijn besproken in een vergadering van de Auditcommissie op 9 juli 2013. Afsproken is dat de concept nota aangepast wordt op basis van de gevoerde discussie. "Deze aangepaste nota wordt voorgelegd aan de accountant [...] Na besluitvorming in het college wordt het proces vervolgd". Het proces is vervolgd met de vaststelling van de geactualiseerde nota verbonden partijen (inclusief addendum) in de gemeenteraadsvergadering van 4 februari 2014.

Aanbevelingen

Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht (2013)			
	aanbeveling	indicator 2014	
		overgenomen	opgevolgd
1.	Verzoek het college om strategische uitgangspunten leidend te laten zijn bij het schrijven van de nota Verbonden Partijen.	●	—
2.	Corrigeer de nota voor onjuistheden en voorzie hem van actuele informatie. De wet Toezicht en Bestuur 2013 bijvoorbeeld mag in de nota niet ontbreken.	○	●
3.	Zorg voor een evenwichtig beslis kader voor deelname in publiekrechtelijke dan wel privaatrechtelijke samenwerking. De ene vorm is niet per se beter dan de andere. Doelstellingen en voorwaarden zouden een keuze moeten rechtvaardigen.	○	●
4.	Burgerinitiatieven en transities binnen het sociale domein zijn wellicht van invloed op de wijze waarop de gemeente wenst samen te werken. Wij raden u aan om stil te staan bij deze en andere ontwikkelingen.	○	●
5.	Om effectief sturing te kunnen geven aan Verbonden Partijen heeft uw raad concrete handvatten nodig. We nodigen het college uit om uw raad deze sturingsmogelijkheden aan te reiken.	○	●

overgenomen:

- overgenomen
- niet overgenomen
- gedeeltelijk overgenomen
- aangepast overgenomen

opgevolgd:

- opgevolgd
- niet opgevolgd
- gedeeltelijk opgevolgd

- niet meer van toepassing
- onbekend

Bevindingen

Op de situatieschets van de rekenkamercommissie is een bestuurlijke reactie gekomen. Over aanbeveling 1 staat in deze reactie het volgende: "Met betrekking tot de aanbeveling om strategische uitgangspunten leidend te laten zijn bij het schrijven van de nota Verbonden Partijen, merken wij op dat de nota wordt gehanteerd als kaderstellend document. [...] Beleidsinhoudelijke beschouwingen aan de hand van strategische uitgangspunten vinden gekoppeld aan specifieke inhoud plaats". Met andere woorden, een Nota Verbonden Partijen is volgens het college niet de plaats om een visie neer te leggen over bijvoorbeeld de decentralisaties. Aanbeveling 1 is niet overgenomen, hier wordt derhalve geen uitvoering aan gegeven.

Aanbeveling 2 is overgenomen en gedeeltelijk opgevolgd. De onjuistheden zijn uit de nota gehaald. De wet Toezicht en Bestuur 2013 is niet aan de nota toegevoegd, omdat 'good governance' nu al voldoende is afgedekt.

De aanbeveling om te zorgen voor een evenwichtig besliskader voor deelname in publiekrechtelijke dan wel privaatrechtelijke samenwerking is opgevolgd. In de geactualiseerde nota zijn, op basis van aanbeveling 3, de voordelen van zowel de publiekrechtelijke als de privaatrechtelijke samenwerkingsvorm benoemd. Tevens is naar aanleiding van deze aanbeveling het besliskader aangepast. Hiermee is aanbeveling 3 opgevolgd.

In de bestuurlijke reactie wordt aangegeven dat burgerinitiatieven en transities in het sociaal domein in eerste instantie een plek dienen te krijgen in de documenten binnen "het specifieke beleidsgebied". In de geactualiseerde nota wordt aandacht besteed aan ontwikkelingen als co-creatie, zelfbeheer en het overdragen van verantwoordelijkheid. Ook wordt stil gestaan bij de lopende decentralisaties in het sociaal domein. "Mede door deze ontwikkeling kiezen wij als gemeente steeds vaker bewust voor een faciliterende rol waarin wij kaders en omstandigheden creëren, waarbinnen inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers zaken met elkaar kunnen realiseren", valt te lezen in de nota. Hoewel deels overgenomen, is aanbeveling 4 hiermee geheel opgevolgd.

Tot slot aanbeveling 5 om sturingsmogelijkheden aan te reiken. "Wij delen uw constatering dat de raad concrete handvatten nodig heeft om haar rol richting Verbonden Partijen effectief in te kunnen vullen", dit staat in de bestuurlijke reactie. Aanbeveling 5 is overgenomen. In de geactualiseerde nota bevat hoofdstuk 4 'Uitgangspunten Dordtse sturing op verbonden partijen' nu diverse handvatten voor de raad om te sturen. Onder andere uitgangspunt A5 is toegevoegd aan de nota. Conform dit uitgangspunt maakt het college bij het aangaan, beëindigen of wijzigen van een relatie met een (nieuwe) verbonden partij voor de raad o.a. inzichtelijk waarom betrokkenheid van de gemeente noodzakelijk is, welke taken worden overgedragen, en op welke wijze verantwoording wordt afgelegd. Hiermee werkt de aanbeveling van de rekenkamercommissie rechtstreeks door in het beleid.

Conclusie

Aanbeveling 1 met het verzoek om strategische uitgangspunten leidend te laten zijn is niet overgenomen. Er wordt dus ook geen uitvoering aan gegeven. Aanbeveling 3, 4 en 5 zijn opgevolgd, hier is uitvoering aan gegeven. Aanbeveling 2 is gedeeltelijk opgevolgd.

In hoeverre de aanbevelingen bijgedragen hebben aan de oplossing van de in het onderzoek gesignaleerde problemen is nu nog niet te zeggen. Het onderzoek is van recente datum, daardoor is 'verbeterd bestuurlijk handelen' nog niet aantoonbaar.

6 De groei voorbij? (september 2013)

Behandeling

'De groei voorbij? Onderzoek naar leegstand in de binnenstad van Dordrecht', zo luidt de titel van dit onderzoek. Hoe heeft de gemeente Dordrecht de aanpak van het verminderen van de leegstand in de binnenstad ingericht, welke resultaten zijn behaald en hoe is de raad over het beleid en de resultaten geïnformeerd? Dit is de vraag die centraal stond. Het rapport is in de adviescommissie Bestuur en Middelen van 10 september 2013 behandeld. De adviescommissie heeft geadviseerd om het stuk als hamerstuk te agenderen voor de gemeenteraadsvergadering van 17 september 2013. De gemeenteraad heeft op 17 september besloten om aanbevelingen 1 en 3 over te nemen en draagt het college op om aanbevelingen 2 en 4 uit te voeren.

Aanbevelingen

De groei voorbij? (2013)			
	aanbeveling	indicator 2014	
		over- genomen	opgevolgd
1.	De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan om het college te verzoeken een toekomstbestendige visie op te stellen over de vermindering van leegstand en daaraan gekoppeld een voorstel te doen voor wijziging van het bestemmingsplan voor het (kern)winkelgebied in de historische binnenstad.		
2.	De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan om het college te laten onderzoeken waarom de aanpak van de leegstand in de Vriesestraat succesvol is, wat er van deze aanpak geleerd kan worden en welke aspecten uit die aanpak zijn te gebruiken voor andere straten.		
3.	De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan om specifieke indicatoren voor de begroting en het jaarverslag te bepalen om de voortgang bij het verminderen van leegstand te volgen.		
4.	De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan het college te verzoeken jaarlijst te rapporteren over de kosten en de effectiviteit van het beleid ten aanzien van het vergroten van de levendigheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad en de aanpak van leegstand.		

overgenomen:

- overgenomen
- niet overgenomen
- gedeeltelijk overgenomen
- aangepast overgenomen

opgevolgd:

- opgevolgd
- niet opgevolgd
- gedeeltelijk opgevolgd

- niet meer van toepassing
- onbekend

Bevindingen

In de bestuurlijke reactie geeft het college aan dat "er inmiddels gewerkt wordt aan de actualisering van de detailhandelsvisie uit 2002". De aanbeveling wordt overgenomen. De aanbeveling wordt ingevuld via de 'Regionale detailhandelsvisie Drechtsteden', die door adviesbureau BRO in november 2013 is opgeleverd. De visie is echter nog niet bestuurlijk vastgesteld. Met betrekking tot aanbeveling 1 geldt dat er niet één op één een relatie te leggen is tussen de aanbeveling vanuit het rekenkamerrapport en het opstellen van de visie. Anders gezegd, de visie was al in de maak. Mogelijk heeft de aanbeveling de noodzaak van een toekomstbestendige visie wel extra onderstreept. Voor het tweede deel van aanbeveling 1, een voorstel voor het wijzigen van het bestemmingsplan, geldt hetzelfde als voor de aanbeveling over de visie. Aan de wijziging van het bestemmingsplan wordt momenteel gewerkt. De wijziging is nog niet formeel vastgesteld. In de bestuurlijke reactie staat hierover: "Het is goed om te zien dat het voorstel tot bestemmingsplanverruiming wordt overgenomen in de aanbevelingen van de Rekenkamer. Dit vraagt inderdaad om een nieuwe visie op de

functie van de aanloopstraten". Kortom, het is niet mogelijk om eenduidig te concluderen dat deze aanbeveling in zijn geheel 'doorwerkt' dankzij het rekenkamerrapport.

"De vraag is of deze (faciliterende) rol vanuit de gemeente in de activering van de straat ook volstaat in andere straten", dit geeft het college aan in haar reactie op aanbeveling 2. De aanbeveling om te laten onderzoeken waarom de aanpak van de leegstand succesvol is, is gedeeltelijk overgenomen. Er is niet expliciet onderzoek verricht naar de aanpak in de Vriesestraat. Het college is namelijk van mening, zo blijkt ook uit de bestuurlijke reactie, dat een betekenisvolle aanpak van de leegstand lastig uit te rollen is. Dit vraagt om maatwerk per straat. Maar, het college geeft in de bestuurlijke reactie ook aan dat "positieve ervaringen zoveel mogelijk ook bij benadering van andere straten" gebruikt worden. Op deze manier werkt de aanbeveling impliciet toch (gedeeltelijk) door.

Aanbeveling 3 om specifieke indicatoren voor de begroting en het jaarverslag te bepalen om de voortgang bij het verminderen van leegstand te volgen is overgenomen, maar gedeeltelijk opgevolgd. Er wordt momenteel gewerkt aan specifieke indicatoren om de voortgang bij het verminderen van leegstad te volgen. Net als voor het jaarverslag 2013 geldt dat deze specifieke indicatoren nog niet gepubliceerd zijn.

Ook aanbeveling 4 is geheel overgenomen en gedeeltelijk opgevolgd. De gemeenteraad wordt periodiek via de begroting, jaarrekening en via raadsinformatiebrieven geïnformeerd over de voortgang van de activiteiten, de kosten en de ontwikkeling van de leegstand. Naast deze 'reguliere' informatievoorzieningen is er naar aanleiding van het rekenkamerrapport geen extra actie ondernomen. Het onderzoek had wel attenderingswaarde. Het onderstreepte het belang van de informatievoorziening.

Conclusie

Voor alle aanbevelingen uit 'De groei voorbij?' geldt dat ze gedeeltelijk zijn opgevolgd. Bij de eerste aanbeveling werkt een gedeelte van de aanbeveling door. Bij de tweede aanbeveling handelt de gemeente in de geest van de aanbeveling. Aan de derde aanbeveling wordt momenteel gewerkt en aan de vierde aanbeveling werd reeds invulling gegeven (en zijn geen extra inspanningen gepleegd).

Of de aanbevelingen uit 'De groei voorbij?' een bijdrage geleverd hebben aan de verlichting van de in het onderzoek gesignaleerde problemen is onduidelijk. Het onderzoek is recent afgerond, daardoor is 'verbeterd bestuurlijk handelen' nog niet aantoonbaar.

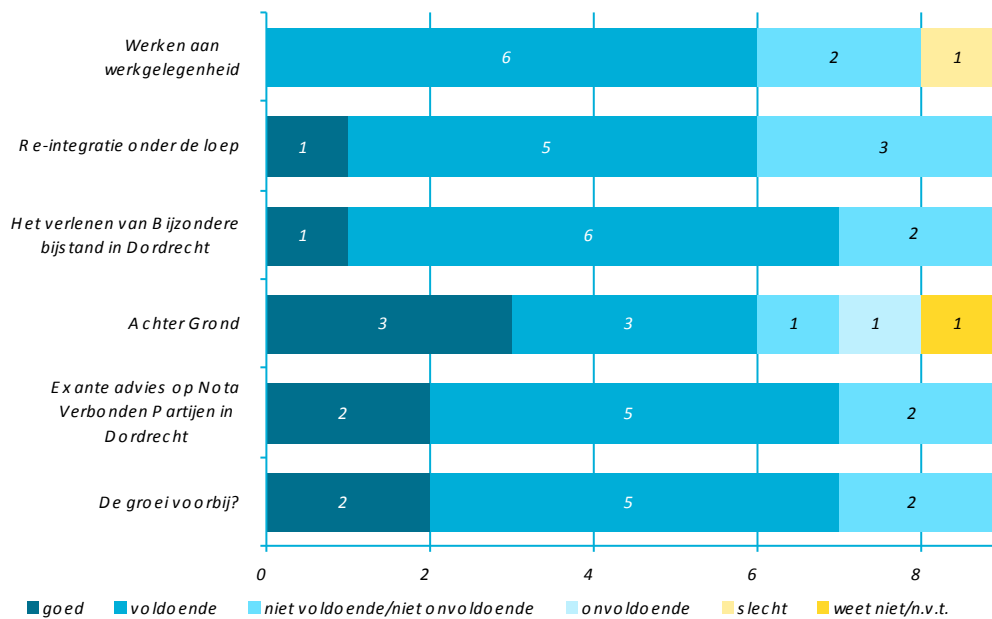
Bijlage 1

Enquête onder raadsleden

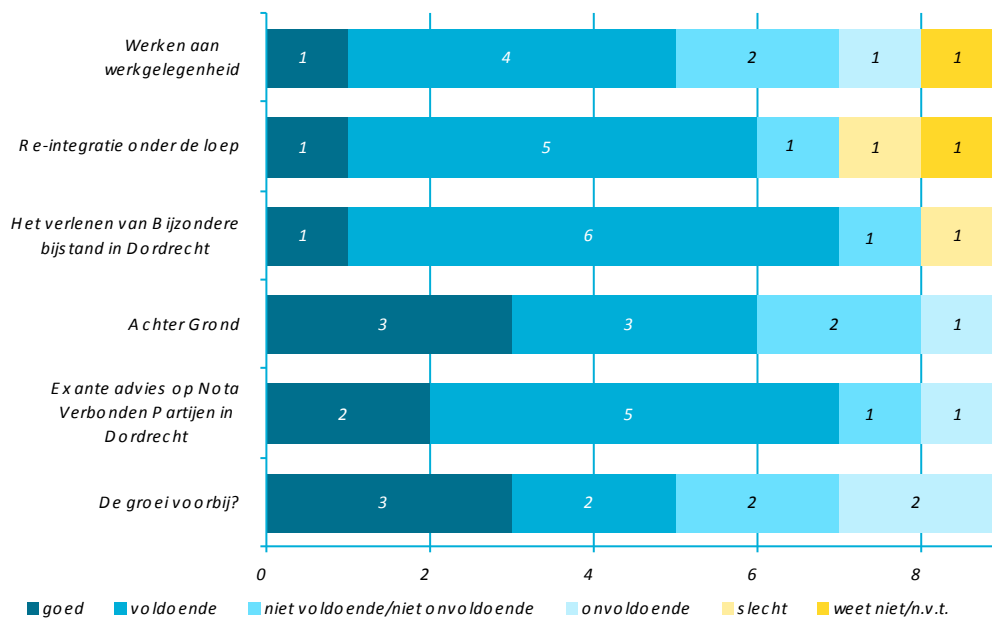
Onder raadsleden van de gemeente Dordrecht is een korte vragenlijst uitgezet. Het centrale thema was de kwaliteit en de bruikbaarheid van de rapporten. In totaal zijn 43 mensen benaderd, van wie er acht ook daadwerkelijk de vragenlijst hebben ingevuld. Eén respondent heeft niet de gehele vragenlijst, maar een deel ingevuld. Vanwege deze geringe respons rapporteren we de gegevens in aantallen. De resultaten geven een indicatief beeld.

A. Vragen over de Rekenkamerrapporten

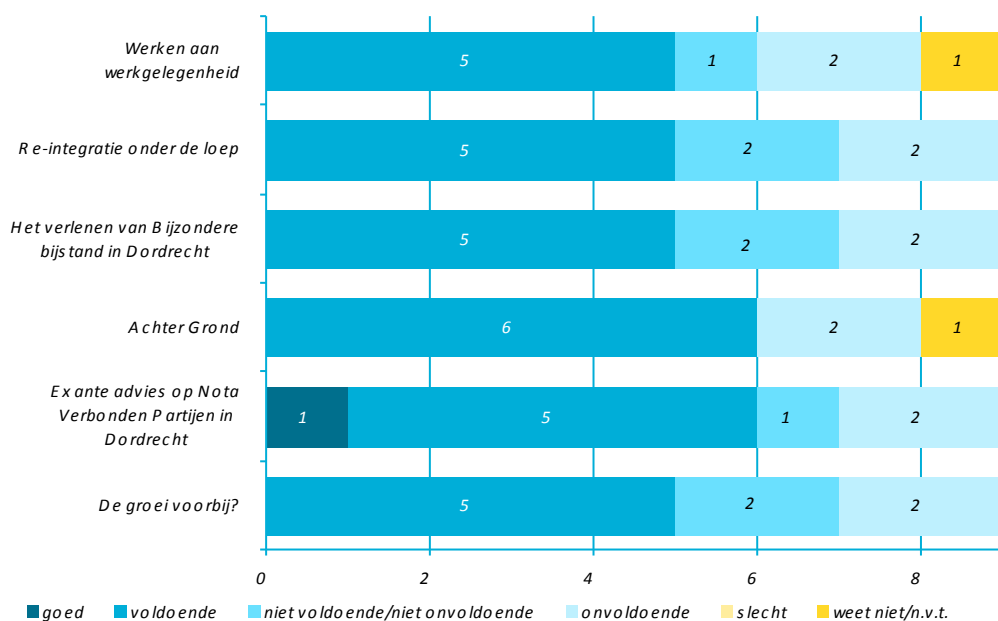
1. Wat vindt u van de relevantie van de volgende rekenkamerrapporten?

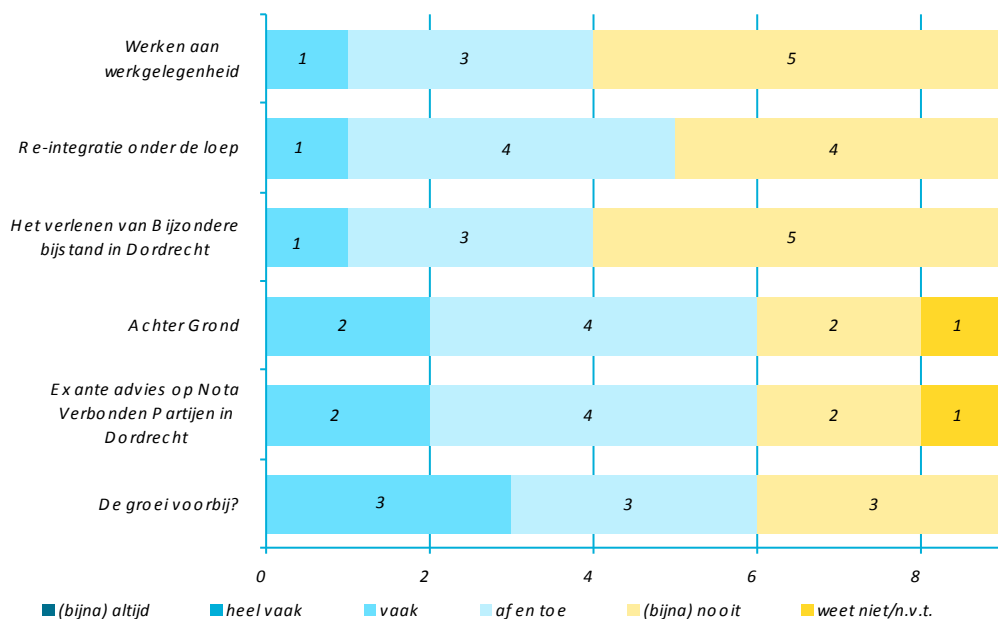
2. Hoe waardeert u de bruikbaarheid van de onderstaande rapporten voor uw werk als raadslid?

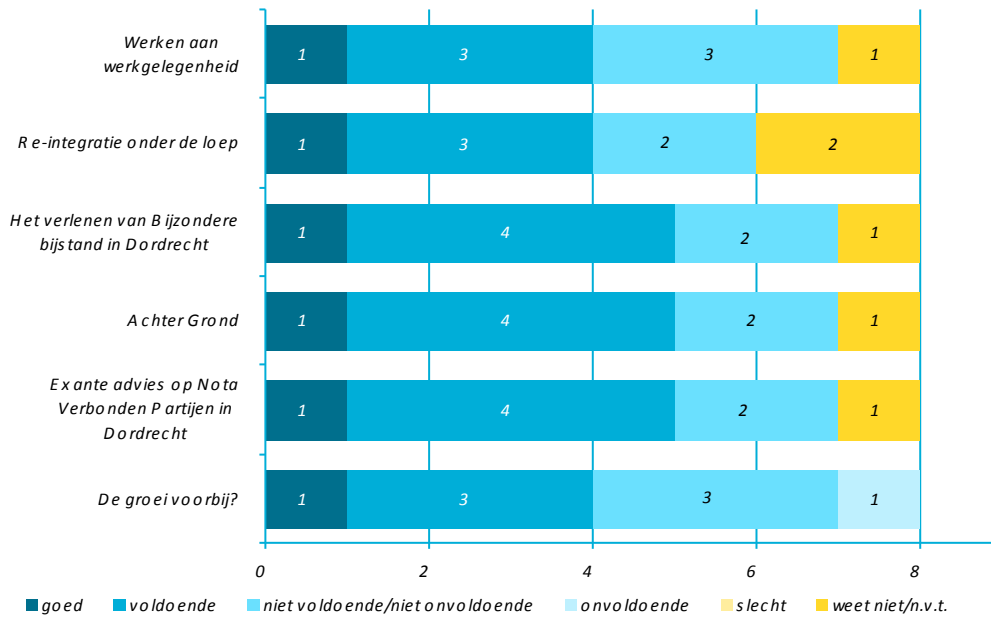
3. Hoe volgt u de uitvoering van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie voor de volgende rapporten?

4. Heeft u de onderstaande rekenkamerrapporten nog wel eens bekeken als het betreffende onderwerp weer behandeld werd?

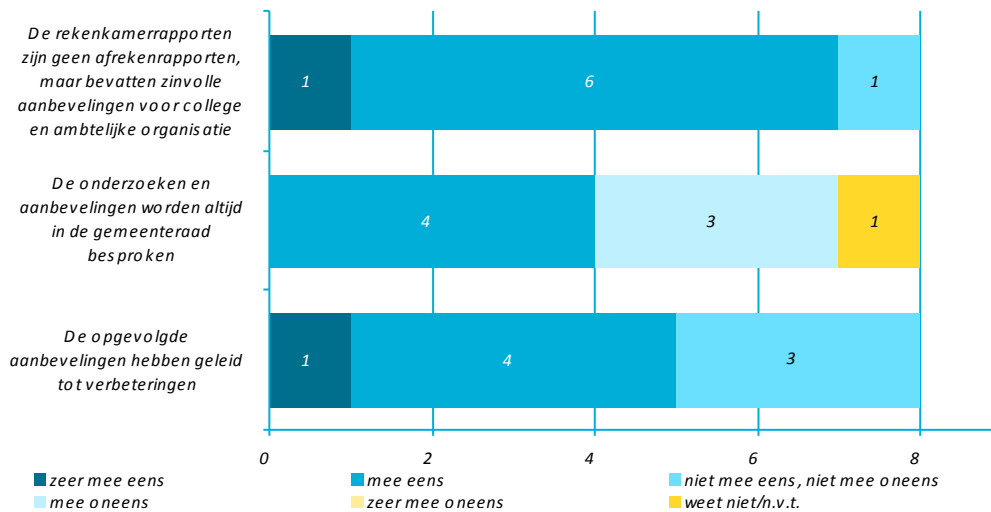
5. Hoe waardeert u de raadsvoorstellen die naar aanleiding van de volgende rekenkameronderzoeken zijn opgesteld? *

* Eén respondent heeft de vragenlijst vanaf deze vraag niet meer ingevuld.

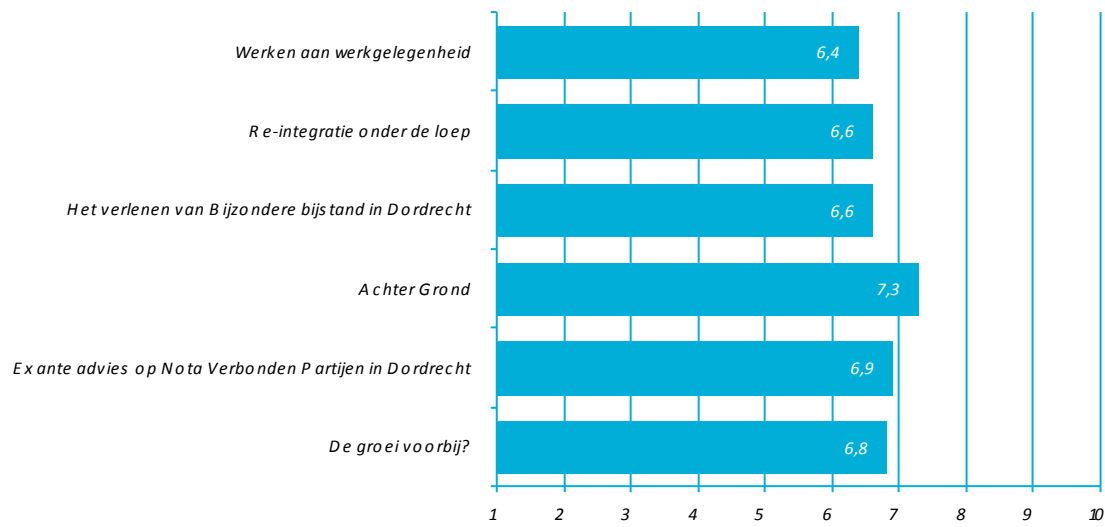
B. Stellingen over de rekenkamerrapporten

6. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

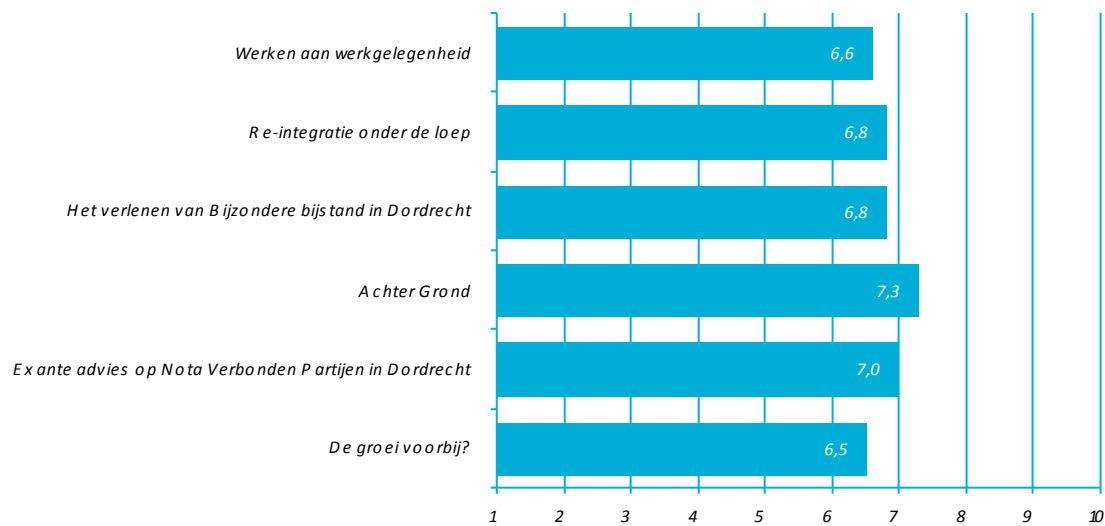

C. Rapportcijfers

7. Welk rapportcijfer geeft u voor de volgende rekenkamerrapporten als geheel?

8. Welk rapportcijfer geeft u voor de aanbevelingen van de rekenkamerrapporten?

D. Open vragen

9. Heeft u nog opmerkingen of (verbeter)suggesties?

Er zijn geen opmerkingen gemaakt of (verbeter)suggesties gedaan.

Bijlage 2

Geïnterviewden:

Werken aan werkgelegenheid:

- Dhr. B. ten Veen, Strategisch adviseur acquisitie, gemeente Dordrecht

Re-integratie onder de loep / Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht:

- Dhr. W. Bak, Hoofd Front-Office Werk & Inkomen, Sociale Dienst Drechtsteden

Achter Grond:

- Dhr. A. Nap, Grondeconoom, gemeente Dordrecht

De groei voorbij?:

- Dhr. R. Naaktgeboren, Programmamanager Levendige Binnenstad, gemeente Dordrecht

Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht:

- Dhr. J. Reedijk, Senior P&C adviseur, gemeente Dordrecht

Literatuurlijst:

Addendum Nota Verbonden Partijen, 29 januari 2014

Besluitenlijst gemeenteraad, 3 en 4 juli 2012

Brief 'Quick Scan conceptnota Verbonden Partijen 2013', Rekenkamercommissie Dordrecht, 18 juni 2013

Business case Regionale Promotie en Acquisitie Unit, 2013

(concept)nota Verbonden Partijen, 2013

Concept Drechtraadbesluit Minimabeleid 2013, 2 juli 2012

Het belang van werk, Sociale Dienst Drechtsteden, 2011

Jaarstukken 2012: gemeente Dordrecht

Memo Reactie op Motie bepalen weerstandsvermogen, augustus 2013

Motie Bepalen Weerstandvermogen, juni 2013

Nieuw minimabeleid in Drechtsteden, Drechtsteden Carroussel, 6 oktober 2011

Nota Bovenwijkse Voorzieningen, 2009

Nota Grondbeleid, 2009

Nota Grondbeleid 2014: 'Regie op exploitatie', 2014

Notulen Middagmaad, 25 september 2012

Nota Risicomanagement en Weerstandvermogen, maart 2013

Nota Verbonden Partijen, oktober 2013

Notulen adviescommissie Bestuur en Middelen, 28 augustus 2012

Notulen adviescommissie Bestuur en Middelen, 16 oktober 2012

Notulen gemeenteraad 11 december 2012

P&A Unit Drechtsteden: Advies Businessplan, 17 september 2013

Raadsinformatiebrief Evaluatie minimabeleid 2013, 21 mei 2013

Raadsinformatiebrief inzake regionale unit Promotie en Acquisitie, 17 december 2013

Raadsvoorstel Beschikbaar stellen budget acquisitie bedrijven, 26 maart 2013

Regionale detailhandelsvisie Drechtsteden, BRO, november 2013

Regionale detailhandelsvisie Drechtsteden: Factsheets, BRO, november 2013

Vastgestelde besluitenlijsten Drechtstedenbestuur, van juni 2012 t/m juli 2013

Vastgesteld verslag Auditcommissie, 19 november 2013

Vergaderingen/Stukken AO & PFO Sociaal, 2012-2013

Verslag Drechtraad, 6 november 2012

Verslag vergadering Klankbordgroep Participatiewet, 20 februari 2013

Voorstel Drechtraad, Evaluatie minimabeleid 2013, 2 juli 2013

Werken aan Zelfstandigheid: Re-integratieagenda 2010-2013, Sociale Dienst Drechtsteden

Bijlage 3

Kwantitatieve informatie over overgenomen en opgevolgde aanbevelingen

Tabel 1 Resultaten per onderzoek

gemeente Dordrecht	totaal aanbevelingen	over- genomen	gedeeltelijk overgenomen	aangepast over- genomen	niet overgenomen	geheel opgevolgd	gedeeltelijk opgevolgd	niet opgevolgd	niet meer van toepassing	onbekend
Werken aan werk-gelegenheid	3	1	1	1		1	2			
Re-integratie onder de loep	4	1			1			3		2
Het verlenen van Bijzondere bijstand in Dordrecht	2	2						2		
Achter Grond	3	2	1			1	2			
Ex ante advies op Nota Verbonden Partijen in Dordrecht	5	3	1		1	3	1			
De groei voorbij?	4	3	1				4			
Totaal	21	12	4	1	2	5	9	5	0	2